

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statsråden

Deres ref

Vår ref

Dato

15/3497

04.07.2016

Klima- og miljødepartementets godkjenning av regional plan for vannforvaltning i norsk-finsk vannregion for planperioden 2016-2021

1. Innledning

1.1. Vanddirektivet, vannforskriften og vannforvaltningsplanene

Klima- og miljødepartementet har mottatt *Regional plan for norsk-finsk vannregion* for planperioden 2016-2021 til godkjenning.

Planen er en regional plan utarbeidet etter plan- og bygningsloven og vannforskriften, og er vedtatt i fylkestinget i Finnmark 9. desember 2015. Planen ble oversendt departementet for godkjenning 4. januar 2015.

Det følger av vannforskriften § 29 at vannforvaltningsplanene skal godkjennes av Kongen. Kongens myndighet til å godkjenne regionale vannforvaltningsplaner er delegert til Klima- og miljødepartementet ved kongelig resolusjon 19. juni 2015. Samtidig ble myndigheten etter plan- og bygningsloven kapittel 8 for behandling av de regionale vannforvaltningsplanene overført fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Klima- og miljødepartementet. Godkjenningen skjer i samråd med berørte departement.

Vannforskriften ble fastsatt i 2006 som en gjennomføring i norsk rett av EUs rammedirektiv for vann fra 2000. Forskriften er hjemlet i plan- og bygningsloven, vannressursloven og forurensningsloven. Vannforskriftens formål er å beskytte, og om nødvendig forbedre, tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder.

Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Det generelle målet etter vannforskriften er at alle vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk

Postadresse: Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo

Kontoradresse: Kongens gate 20 Telefon: 22 24 57 00 Telefaks: 22 24 60 34

Org. nr.: 972 417 882

tilstand, og miljømålene skal i utgangspunktet nås innen 2021. En vannforekomst kan utpekes som kunstig eller sterkt modifisert som følge av fysiske inngrep på nærmere angitte vilkår. For kunstige og sterkt modifiserte vannforekomster er miljømålet godt økologisk *potensial* og god kjemisk tilstand. For å oppfylle miljømålene, skal det utarbeides tverrsektorielle forvaltningsplaner og tiltaksprogram.

Forskriften har også bestemmelser om unntak fra miljømålene slik som fristutsettelse, mindre strenge miljømål og adgang til å tillate ny virksomhet selv om dette medfører at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes dersom gitte kriterier er oppfylt. På bakgrunn av en vurdering av miljøtilstanden i vannforekomstene skal det fastsettes konkrete mål for den enkelte vannforekomst, herunder om det er behov for fristutsettelse eller mindre strenge miljømål. I tillegg skal eventuelle andre miljømål, herunder miljømål for beskyttede områder, også nås.

Ved innlemmelsen av vanndirektivet i EØS-avtalen ble det vedtatt at forvaltningsplanarbeidet i Norge skulle synkroniseres med EU-landenes andre planperiode, som ble påbegynt i 2016. I perioden 2010-2015 gjennomførte Norge en frivillig prøveperiode med forvaltningsplaner for omtrent 20 prosent av vannforekomstene ("pilotplanene"). De første vannforvaltningsplanene som Norge formelt er forpliktet til å utarbeide i henhold til direktivet ble vedtatt av fylkestingene i 2015, og den foreliggende planen er en av disse.

1.2. Generelt om departementets godkjenning av planen

Det følger av vannforskriften § 29 at departementet i forbindelse med godkjenningen kan fastsette slike endringer i planen som "finnes påkrevd ut fra hensynet til rikspolitiske interesser". Dette innebærer at departementet i godkjenningen skal vurdere planen i et nasjonalt perspektiv og påse at planen er i samsvar med nasjonal politikk, herunder kravene i vannforskriften og nasjonale føringer. Departementet tar i sin behandling av planen stilling til eventuell uenighet jf. vannforskriften § 26.

Kravene i vannforskriften om kost-nyttevurderinger er i svært liten grad oppfylt i de regionale vannforvaltningsplanene. Departementet godkjenner likevel planene uten at de nødvendige endringene er gjort fullt ut for at planene skal være i samsvar med vannforskriften (se imidlertid særskilte vurderinger og endringer på vannkraftområdet). Dette innebærer at videre bruk og gjennomføring av planene er heftet med stor usikkerhet, og at det på ordinær måte skal gjennomføres en kost/nytte-vurdering for hvert enkelt tiltak som er tenkt å bidra til oppfølging av planene. Departementet understreker at vurdering av hvert enkelt tiltak gjøres av sektormyndigheter på vanlig måte gjennom eksisterende lovverk.

Vannforvaltningsplanen er endelig når sentral godkjenning fra departementet foreligger. Den fremlagte planen vedtatt av fylkestinget og departementets godkjenningsvedtak utgjør til sammen endelig godkjent plan. Den nasjonale godkjenningen har medført endringer i den regionale planen. Tiltaksprogram, handlingsprogram og overvåkingsprogram er ikke gjenstand for godkjenning, og det er derfor ikke tatt stilling til innholdet i disse dokumentene i departementets godkjenning.

1.3. Den juridiske virkningen av godkjent plan

Når den regionale vannforvaltningsplanen er godkjent, skal den legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen, jf. vannforskriften § 29 og plan- og bygningsloven § 8-2. Planvedtaket skaper forpliktelser for offentlige myndigheter til å søke å følge opp og gjennomføre planen. Planen vil være et innspill til statlig planlegging og et grunnlag for videre tiltak, budsjetter og enkeltvedtak. Forpliktelsen gjelder både for kommuner, statlige organer og regional myndighet. De regionale vannforvaltningsplanene har ikke direkte rettsvirkning overfor den enkelte innbygger.

Med uttrykket "legges til grunn" menes ikke at planen medfører absolutte forpliktelser av rettslig art. Planen er imidlertid et grunnlag for å reise innsigelser til planforslag som kan ha rettslig binding. Andre myndigheter, organisasjoner eller enkeltpersoner vil ikke kunne reise rettslige krav mot noen myndighet på grunnlag av det som står i en regional plan.

Både forutsetninger og forhold forøvrig vil kunne endre seg etter at planen er vedtatt. Det kan også oppstå situasjoner eller fremkomme ny eller mer presis kunnskap i enkeltsaker som planen ikke har fanget opp. Slike forhold kan tilsi andre løsninger enn det som følger av planen. Det må foreligge endringer i forutsetningene, som oppdatert kunnskap, eller andre særlige grunner for å fravike en vedtatt plan. Dette kan gjøre det nødvendig å endre eller gjøre unntak fra det fastsatte miljømålet for neste planperiode.

Da Stortinget samtykket til innlemmelse av vanndirektivet i EØS-avtalen, ble det presisert at berørte myndigheters ansvar for lovverk og virkemidler ligger fast i tråd med eksisterende ansvarsfordeling, og at hjemlene for å gjennomføre de miljøforbedrende tiltakene er nedfelt i eksisterende lovgivning. Vannforskriften setter rammer for vannforvaltningen, men den endrer ikke gjeldende ansvarsfordeling mellom de ulike sektormyndighetene. Det er sektormyndighetene som, innenfor sine ansvarsområder, har ansvar for å utrede tiltakene og premissene for fastsettelse av miljømål. De godkjente miljømålene forutsetter etterfølgende vurdering og eventuelt beslutning om tiltak fra sektormyndighetene.

1.4. Forholdet til naturmangfoldloven

Departementet mener at vannforvaltningsplanen vil bidra til å ivareta forvaltningsmålene for naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at vurderingen av prinsippene skal fremgå av beslutningen. Krav til kunnskapsgrunnlaget i § 8 oppfylles gjennom arbeidet med karakterisering. Forvaltningsplanen legger økosystemtilnærming til grunn, og er slik sett i samsvar med naturmangfoldloven § 10. Føre-var-prinsippet i § 9, prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver i § 11 og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i § 12 vil måtte trekkes inn ved den konkrete utformingen av det enkelte tiltak.

2. Departementets vurdering av planprosessen og innholdet i regional plan for vannforvaltning i norsk-finsk vannregion

2.1. Om planprosessen

Arbeidet med regional vannforvaltningsplan skal følge plan- og bygningslovens generelle regler om planlegging, herunder bestemmelser om offentlig deltakelse og informasjon, høring og vedtak av plan. I tillegg har vannforskriften særlige regler om planlegging. Planen skal inneholde et sammendrag av offentlige informasjons- og høringstiltak som er truffet, resultatene av dem og endringer i planen som følge av dem. Medvirkning i vannregionen er ivarettatt både gjennom formelle høringer og gjennom ulike aktiviteter i planperioden og organiseringen i norsk-finsk vannregion har vært i tråd med vannforskriften.

2.2 Om planens innhold

Hovedutfordringene i norsk-finsk vannregion er påvirkning fra gruvedrift og metallurgiskindustri i Russland, forurenset sjøbunn, fremmede arter (blant annet pukkellaks, ørekyt, lagesild, kongekrabbe og *Gyrodactylus salaris*), fiskeoppdrett, overbeskatning på anadrom laksefisk og avløp.

Når det gjelder overbeskatning på anadrom fisk viser departementet til at føringer for reguleringer i fisket etter anadrome laksefisk er forankret i lakse- og innlandsfisklovens formålsbestemmelse og for laks også i St.prp. nr. 32 (2006-2007) Om vern av villaksen mv. For laksens del innebærer føringene i korthet at fiskereguleringene skal bidra til at vassdragenes potensial for lakseproduksjon blir utnyttet med sikte på et høstbart overskudd. Overbeskatning er i strid med en slik målsetting, og i den norsk-finske vannregionen er overfiske først og fremst en trussel mot de langt fleste av de om lag 30 laksebestandene i Tanavassdraget. Norge og Finland har forhandlet om en ny avtale om fisket i Tanavassdraget siden 2012, og det ligger nå an til at nye fiskeregler som vil redusere fiskepresset med om lag en tredel kan komme på plass fra og med 2017.

Når det gjelder kongekrabbe, viser departementet til at mange av kystvannforekomstene i norsk-finsk vannregion har forekomster av kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*). Det har vært uenighet om hvordan kongekrabbe skulle håndteres i vannforvaltningsplanen. Påvirkning fra kongekrabbe er derfor satt til å være ukjent i påvente av en avklaring av spørsmålet. Vannforekomster der kongekrabbe er eneste påvirkning er oppgitt til å ha udefinert risiko. Det har vært forutsatt at spørsmålet avklares i forbindelse med denne godkjenningen. Spørsmålet er nærmere behandlet i kapittel 3.5.

Det er til sammen 1084 vannforekomster i norsk-finsk vannregion.

I norsk-finsk vannregion er det generelt lite menneskelige påvirkninger. I Kirkenes-området er det imidlertid påvirkninger fra lokal industri, fra russiske smelteverk, fremmede arter fra Russland og Finland, i tillegg til at Pasvikvassdraget er sterkt påvirket av vassdragsutbygging på russisk og norsk side. Her er det behov for ressurser til både problemkartlegging og tiltaksovervåking. Med påvirkninger med opprinnelse utenfor Norges grenser er det et stort behov for statlige midler til å finansiere overvåking.

I liket med de fleste andre vannregioner har man lite kunnskap om kjemisk tilstand i norsk-finsk vannregion. I overkant av 90 % av vannforekomstene har udefinert kjemisk tilstand. Planen viser da til at det i all hovedsak er standard miljømål som gjelder for kjemisk tilstand.

Det framgår at det fremdeles er vannforekomster i mulig risiko. Alle vannforekomster skulle vært vurdert til å være «i risiko» eller «ingen risiko» innen ferdigstilling av planen.

28 elve- og innsjøvannforekomster er utpekt som SMVF i norsk-finsk vannregion. For de fleste av disse finnes det lite dokumentasjon på dagens tilstand og problemkartlegging er et aktuelt tiltak. Vannforekomster med lite endret vannføring er vurdert til å ha god økologisk tilstand og ikke utpekt som SMVF. Som følge av manglende data, har utpekingen for mange vannforekomster vært skjønnsmessig.

Det er gitt utsatt frist for å oppnå miljømålene i 33 vannforekomster i norsk-finsk vannregion. Planen har en oversikt over antall vannforekomster som har fått utsatt frist for å oppnå miljømål.

For SMVF oppgis konkretisert miljømål, tidspunkt for måloppnåelse og aktuelle tiltak. Statlige ressurser til overvåking vil bli vurdert innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer. Departementet mener imidlertid at det er et stort potensiale for sektormyndigheter til å utnytte eksisterende hjemler til å pålegge virksomheter å gjennomføre overvåking. Ulike sektormyndigheter bør også i større grad samarbeide om utvikling av felles overvåkingsprogrammer for et vannområde eller annet hensiktsmessig avgrenset geografisk område.

2.2.1. Om klimaendringer og klimatilpasning

Arbeidet med klimatilpasning vil bli viktig framover og både dagens klima og framtidige klimaendringer må inngå i vurdering av miljøtilstand og utvikling av klimarobuste tiltak for å sikre god tilstand i framtiden. Dette blant annet fordi planene legger føringer og rammer ut over 2021.

Klimaendringer er godt beskrevet i planen for norsk-finsk vannregion og viktigheten av å jobbe videre med klimatilpasningstiltak framover er understreket. Departementet viser i denne sammenheng til at rapporten Klima i Norge 2100 ble oppdatert den 15. september 2015. Det er en intensjon om å utarbeide fylkesvise klimarapporter i løpet av 2016. I det videre arbeidet, og ved neste rullering av planene, bør forvaltningsplanene vise til og bygge på de til enhver tid sist oppdaterte klimarapporter (ytterligere informasjon om klimarapporter finnes på <https://klimaservicesenter.no/>).

2.2.2. Om beskyttede områder

Planen gir ikke en fullstendig oversikt over og kartfesting av de beskyttede områder i regionen. Planen viser at det heller ikke er utarbeidet særskilte miljømål for beskyttede områder med utgangspunkt i grunnlaget for beskyttelse.

2.2.3. Om uenighet i planen

Mange av kystvannforekomstene i Finnmark har som nevnt forekomster av kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*) og det er uenighet i norsk-finsk vannregionen om karakteriseringen av kystvannsforekomster påvirket av kongekrabbe. Det har vært forutsatt at spørsmålet avklares i forbindelse med denne godkjenningen. Spørsmålet er nærmere behandlet i kapittel 3.5.

3. Om de enkelte påvirkningene i norsk-finsk vannregion

3.1. Landbruk

a) Nasjonal politikk på området

Norsk landbruk skal fylle flere oppgaver, og bærekraftig landbruk er ett av fire hovedmål i landbrukspolitikken. Det er et mål at tapet av næringsstoffer fra jordbruksproduksjon skal være minst mulig. All jordbruksvirksomhet gir en risiko for avrenning av næringsstoffer til vannforekomster, ettersom jordbruk skjer i et åpent, naturlig system. Vanlig avrenning fra jordbruksdrift er derfor ikke omfattet av forurensningsloven. Fordi det er jordbruksdrift i store deler av landet, både på dyrka mark og beite, vil jordbruket kunne gi avrenning til et svært stort antall vannforekomster, slik det er registrert i Vann-Nett.

Mye av miljøsatsingen i jordbruket er samlet i et nasjonalt miljøprogram, som gjennom virkemidler lokalt, regionalt og nasjonalt legger til rette for en effektiv og målrettet miljøinnsats. Nasjonalt miljøprogram rulleres hvert fjerde år, noe som innebærer at det er rom for å gjøre tilpasninger til de utfordringer som vannforvaltningsplanene avdekker.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

I regionen er det 5 vannforekomster registrert med landbruk som «Påvirkningsgruppe» i Vann-Nett. Tilstanden til de 5 vannforekomstene er kategorisert som svært dårlig (1 stk), moderat (3 stk) og udefinert (1 stk). Det er ikke brukt unntak fra miljømålene for disse.

Påvirkning fra landbruk har hyppig registreringsfrekvens, men er vurdert til ikke å utgjøre et reelt problem for vannmiljøet på grunn av lite omfang/småskaladrift. Etter nærmere vurdering har vannregionmyndigheten derfor vurdert at avrenning fra landbruk ikke utgjør noen stor risiko for vannmiljøet i og har ikke prioritert landbruket i det videre arbeidet.

c) Departementets vurderinger og endringer

Det er kun satt opp 6 tiltak for landbrukssektoren. Det fremkommer ikke av planen hva slags tiltak dette er, eller hvor omfattende de er. Dette gjør det vanskelig å si noe om tiltakene i forhold til nasjonale føringer.

I planen står det at en utfordring for vannregionen er at de har et tynt datagrunnlag for å avklare påvirkningsgrad, samt økologisk og kjemisk tilstand. Det vises også til at planprosessen har vist at man ikke vet nok om et stort antall av vannforekomstene og at dette er en utfordring når sektormyndighetene skal utrede tiltak innenfor sine ansvarsområder.

Mer nedbør og flom vil kunne føre til økt erosjon som kan påvirke tilførsler av næringsstoffer og sedimenter til vannforekomster. Det er ikke foretatt en vurdering om fremtidige klimaendringer vil påvirke måloppnåelsen for vannforekomstene i vannregionen. For de to landbrukspåvirkede vannforekomstene med udefinert og svært dårlig tilstand kan det likevel være en risiko for at man ikke når miljømålene, både på grunn av klimaendringene og med tanke på usikkerheten i tilstandsbeskrivelse og påvirkning.

Departementet foretar ingen endringer i planen.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Ingen av landbrukstiltakene er kostnadsestimert. Planen viser til at på grunn av manglende kostnadsestimat for de fleste sektorene, har det ikke vært mulig å prioritere tiltak basert på kostnadseffektivitetsvurderinger mellom sektorene.

De generelle økonomiske konsekvensene som følge av planen er nærmere behandlet i kapittel 4.

e) Administrative konsekvenser

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere administrative konsekvenser for de ansvarlige myndighetene.

3.2. Samferdsel

a) Nasjonal politikk på området

Nasjonal transportplan (NTP) presenterer regjeringens transportpolitikk. Den gjeldende NTP (Meld. St. 26 (2012-2013) Nasjonal Transportplan 2014-2023) presiserer at «Vannforskriften skal bl.a. følges opp ved at transportetatene gjennomfører nødvendige tiltak i alle relevante vannforekomster innen 2020».

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

De vanligste negative påvirkningene fra samferdselssektoren gjelder forurensning av vannforekomster, fysiske inngrep i vannforekomster og vandringshindre for fisk og andre vannlevende organismer. Relevante tiltak er spesielt knyttet til metode og bruk av kjemikalier og salt under drift og vedlikehold av infrastruktur samt utbedring av vandringshindre.

c) Departementets vurderinger og endringer

I vannforvaltningsplanen er det lite fokus på planlagte nye samferdselstiltak, og eventuell effekt og målkonflikter på grunn av disse. For samferdselssektoren gjelder dette spesielt tiltak foreslått i Nasjonal Transportplan.

I vannforekomster der det finnes vandringshindre for fisk og andre vannlevende organismer, er det lagt stor vekt på kostnadsestimatet for å vurdere om det er nødvendig å bruke mindre

strengt miljømål. I praksis vil det også være en viktig del av vurderingen hvor sannsynlig det er at fisken tar i bruk nytt habitat og vandrer der et vandringshinder er fjernet.

Kunnskapsgrunnlag for vannforekomster i kystvann er særlig mangelfullt. For å bedre kunnskapsgrunnlaget til neste planperiode planlegger Kystverket å gjennomføre et FoU-prosjekt med bistand fra Miljødirektoratet. Prosjektet dekket innenfor gjeldende budsjetttrammer og har som formål å skaffe nødvendig kunnskap om når maritim infrastruktur kan være en vesentlig påvirkning på økologisk tilstand og vannkvalitet, og hvilke avbøtende tiltak som er aktuelle for å nå miljømålene i vannforskriften. Dette er et bidrag til problemkartleggingen og vil gi et bedre grunnlag for å vurdere påvirkningsgrad, miljømål og eventuelle nødvendige tiltak. Det skal også utarbeides en veiledning for vurdering av maritim infrastruktur før neste planrullering.

Departementet foretar endringer i form av utsatt frist for oppnåelse av miljømål til 2027 etter vannforskriften § 9 bokstav a for disse kystvannlokalitetene i påvente av bedre kunnskap/problemkartlegging og ny veileder for vurdering av maritim infrastruktur, se vedlegg 1.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Innen samferdselssektoren er det store usikkerheter knyttet til kostnader for tiltak som følge av forvaltningsplanene. Generelt er det lite erfaring med kostnader av tiltak som fjerning av vandringshindre, overvåking og problemkartlegging.

Grovt kostnadsestimat for kjente mulige tiltak på eksisterende riks- og fylkesvegnett for vannregionen er rundt 6 millioner kroner i perioden. I hovedsak gjelder det utbedring av fysiske inngrep, som vandringshindre for fisk og vannlevende organismer forårsaket av kulverter/stikkrenner. Noen tiltak er allerede igangsatt eller ferdigstilt. Kostnader for utbedring av vandringshindre er avhengig av lokale forhold og kan erfaringsmessig kan variere fra noen få tusen til flere millioner. Kostnader til tunnelvask og vedlikehold av eksisterende rensebasseng inngår i vanlige drifts- og vedlikeholdsbudsjetter.

Investerings tiltak i forbindelse med nye store vegprosjekter (etablering av rensebasseng mv.) blir godkjent etter plan- og bygningsloven og får konsesjon/utslippstillatelse etter forurensningsloven/forskriften. Disse kostnadene er ikke med her. Store vegprosjektet er pålagt å prosjektere løsninger for håndtering av forurenset vann, både i anleggs- og driftsfasen.

De generelle økonomiske konsekvensene som følge av planen er nærmere behandlet i kapittel 4.

e) Administrative konsekvenser

Det går mye ressurser til overvåking og problemkartlegging i forbindelse med vannforvaltningsplanene. En god del av de siste avklaringene, f.eks. ansvarsforhold, kilder med mer gjenstår også. Videre vil prosjektering av enkelttiltak, samt oppfølging/gjennomføring av tiltak kreve administrativ oppfølging. Dette gjelder både for nye investeringer og drift- og vedlikeholds rutiner.

3.3. Vannkraft

a) Nasjonal politikk på området

De viktigste nasjonale styringsdokumentene for planarbeidet og departementets godkjenning på vannkraftområdet er: Meld. St. 25 (2015-2016) *Kraft til endring* og Innst. 401 S (2015–2016) samt Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet (Norsk handlingsplan for naturmangfold)* og Innst. 294 S (2015–2016), nasjonale føringer i brev av 24. januar 2014 fra KLD og OED til vannregionene, med henvisning til rapport 49:2013 fra Norges vassdrags- og energidirektorat og Miljødirektoratet og veileder 01:2014 for Sterkt modifiserte vannforekomster. Det er i hovedsak Olje- og energidepartementet som forvalter sektorlovverket og dermed virkemidlene som regulerer denne sektoren.

De nasjonale føringene skal sikre en riktig balanse mellom miljøforbedringer og hensynet til kraftproduksjon. I føringene tas det utgangspunkt i rapport 49:2013 som går gjennom alle konsesjoner som kan revideres fram til 2022. Rapporten skiller mellom vassdrag i kategori 1.1 (høy prioritet) og 1.2 (lavere prioritet), når det gjelder potensial for forbedring av viktige miljøverdier opp mot kostnadene ved slipping av vann/magasinrestriksjoner. For å kunne vurdere mulig redusert produksjon ble det i gjennomgangen benyttet en hydrologisk standardstørrelse ("Q95") for minstevannføring.

Det samlede krafttapet i Norge som kan følge av miljøforbedrende tiltak og fordelingen mellom regionene har påvirket godkjenning av den enkelte planen. Den nasjonale godkjenningen har derfor medført endringer sammenlignet med den regionale prioriteringen i planen.

Forbedring av økologien i vannforekomster er hovedformålet med vannforskriften. Dette hindrer ikke at andre hensyn (slik som landskap og friluftsliv) kan medvirke til å få igangsatt revisjon, innkalling eller omgjøring etter vassdragslovgivningen, selv om disse hensyn ikke påvirker fastsetting av miljømålet.

I de nasjonale føringene er det lagt til grunn at vassdrag med klare potensial for miljøforbedring til lavest mulig kostnad skal prioriteres for miljøforbedring. Saksbehandlingstid i enkeltsakene og forventet tid før et tiltak gir en målbar effekt, kan gjøre det nødvendig å bruke adgangen til å utsette måloppnåelsen etter § 9. Om tiltakene faktisk skal gjennomføres for å følge opp planen, vurderes etter sektorlovverket etter en mer grundig kost/nytte-vurdering.

I Meld. St. 14 (2016-2017) *Natur for livet* og Meld.St. 25 (2015-2016) *Kraft til endring* er det slått fast at det vil bli gjennomført revisjon i en rekke vassdrag i første planperiode. En oversikt over hvilke tiltak som vil være iverksatt (dvs. at sektorbeslutning foreligger) vil framgå av midtveisrapporteringen i 2018.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

I følge planen er fysiske inngrep deriblant vassdragsregulering en av de enkeltfaktorer som gir flest påvirkninger på vannmiljøet i innsjøer og elver i vannregionen.

Departementet har registrert 34 vannforekomster der miljømålet er basert på undersøkelser, administrative eller miljøforbedrende tiltak som har med vannkraft å gjøre.

Norsk-finsk vannregion omfatter vannområdene Tana, Pasvik og Neiden. Vannområde Pasvik har Pasvikvassdraget og Grense Jakobselv felles med Russland. Et utdrag fra Vann-Nett 18.12.2015, gir 16 vannforekomster som er satt til SMVF som følge av vannkraft. Samtlige har miljømål GØP.

c) Departementets vurderinger, generelle prinsipper og endringer

Ved godkjenningen har det for mange planer vært vanskelig å få en entydig oversikt over hvilke miljømål som følger av planen og mulige konsekvenser for vannkraftsektoren. I godkjenningen har departementet derfor valgt å lage lister over vannforekomster med godkjente miljømål, basert på tiltak som hører under sektorlovverket for vannkraftsektoren. Disse fremgår for de fleste regioner i to adskilte vedlegg, ett over miljømål som kan medføre krafttap og ett over miljømål som kan medføre andre typer tiltak. For disse vannforekomstene er miljømålet i godkjenningen satt høyere enn dagens tilstand. For vannforekomster som ikke inngår i listene, vil miljømålet ved godkjenningen være det samme som dagens tilstand. Denne framgangsmåten er valgt for å synliggjøre hvor måloppnåelsen er avhengig av nye tiltak. Listene vil inneholde fire kategorier vannforekomster med miljømål:

- Miljømål for SMVF basert på tiltak som kan få betydning for vannkraftproduksjon.
- Miljømål for SMVF som er basert på andre tiltak, for eksempel med hjemmel i standardvilkårene i vannkraftkonsesjoner (terskler, fisketrapper, biotopjusterende tiltak etc).
- Miljømål for naturlige vannforekomster basert på tiltak som kan få betydning for vannkraftproduksjon.
- Miljømål for naturlige vannforekomster som er basert på andre tiltak, for eksempel med hjemmel i standardvilkårene i vannkraftkonsesjoner (terskler, fisketrapper, biotopjusterende tiltak etc).

For norsk-finsk vannregion er det kun ett vedlegg som angår vannkraftsektoren (vedlegg 2) som angir vannforekomster med miljømål som kan medføre andre typer tiltak og som ikke vil medføre krafttap.

Miljømålene for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)

Miljømålene for SMVF settes ut fra antatt virkning av summen av alle "realistiske tiltak". At et tiltak er realistisk betyr at nytten for samfunnet vurderes som større enn kostnadene. Dette kan være tiltak som kan få betydning for endret vannkraftproduksjon eller andre avbøtende tiltak. Den sentrale godkjenningen har tatt utgangspunkt i tiltakene som begrunner miljømålene i planen og Vann-Nett.

Veilederen for SMVF og de nasjonale føringene beskriver prosessen og avveiningen for å komme fram til miljømålet for den enkelte vannforekomst. Hver enkelt SMVF med miljømål som forutsetter tiltak som kan få betydning for vannkraftproduksjon er derfor gjennomgått. Godkjenningen har tatt utgangspunkt i kapittel 5 og vedlegg 7. 3 i planen (oversikt over sterkt modifiserte vannforekomster) og Vann-Nett.

De vannforekomster som er på listen over godkjente miljømål som forutsetter tiltak som kan få betydning for vannkraftproduksjon og som ikke har vært vurdert i rapport 49:2013 har ikke i alle tilfeller vært gjenstand for en kost-nyttevurdering slik vannforskriften anviser, men oppfyller følgende forutsetninger:

- Det er satt et miljømål basert på økologiske parametere.
- Miljømålet er basert på avbøtende tiltak.
- Fastsettelsen har tatt hensyn til nasjonale føringene.
- Frist for måloppnåelse er realistisk.

Miljømål for SMVFER som ifølge Vann-Nett krever andre pålegg overfor kraftsektoren enn de som påvirker vannkraftproduksjonen, for eksempel pålegg etter standardvilkårene i vannkraftkonsesjoner, er gjennomgått. Det følger av Meld.St. 25 (2015-2016) *Kraft til endring* og Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* at regjeringen vil utrede hvordan dagens naturforvaltningsvilkår eller andre effektive virkemidler kan gjøres gjeldende også overfor konsesjoner som ikke har dette vilkåret i dag. Dette med sikte på at det skal kunne gis pålegg for å oppnå nasjonalt godkjente miljømål i vannforvaltningsplanene for perioden 2016–2022.

Vannforekomster på listen over godkjente miljømål som forutsetter tiltak som ikke påvirker vannkraftproduksjonen, oppfyller følgende forutsetninger; det er i Vann-Nett angitt konkrete miljøforbedrende tiltak som er egnet til å nå et miljømål som er høyere enn dagens tilstand og dagens tilstand er ikke satt til "undefinert".

Kostnadene ved tiltakene er i liten grad dokumentert i planene. Dette kan føre til at det ved etterfølgende sektorbehandling besluttet at de foreslåtte tiltakene likevel ikke vil bli gjennomført. Miljømålene kan dermed bli justert ned for neste planperiode. Motsatt vil det kunne finnes rimelige og effektive miljøforbedrende tiltak hvor miljømålet likevel er satt til dagens tilstand. Det vil i enkelte vannforekomster være miljømål som tilsynelatende står i motstrid til allerede pålagte tiltak. At en vannforekomst ikke har fått godkjent et høyere miljømål innebærer ikke at allerede iverksatte undersøkelser og/eller miljøforbedrende tiltak ikke skal videreføres eller at fremtidige undersøkelser og/eller miljøforbedrende tiltak ikke skal kunne pålegges på vanlig måte i medhold av lovverk eller standardvilkår. Ny kunnskap om tilstand og virkninger av igangsatte og planlagte tiltak vil bli lagt til grunn når miljømålene justeres ved rullering av planene.

Miljømålene og tiltakene i planene reflekterer generelt et stort behov for bedre kunnskap og problemkartlegging, både for å kartlegge dagens tilstand og for å vurdere realistiske avbøtende tiltak. For vannforekomster der kunnskapsinnhenting er det eneste tiltaket, settes miljømålet til dagens tilstand. Kunnskapsinnhenting som tiltak beholdes imidlertid i Vann-

Nett, da departementet mener at kunnskapsinnhenting er viktig for å finne aktuelle tiltak som grunnlag for å sette miljømål for neste planperiode. Mer kunnskap vil gi grunnlag for å kunne fastsette mer presise miljømål for vannforekomster med kjente miljøproblemer og forbedringspotensial ved rullering av planene.

For de vannforekomster hvor det i medhold av godkjenningen ikke er forutsatt tiltak, endres miljømålet til dagens tilstand ved denne godkjenningen. Dagens tilstand er lik godt økologisk potensial (GØP) dersom alle realistiske tiltak er gjennomført og vannforekomsten har et fungerende økosystem. Hvis ikke skal miljømålet være mindre strenge miljømål etter vannforskriften § 10. Hvorvidt dagens tilstand oppfyller minstemålet for GØP (fungerende akvatisk økosystem) eller ikke, vil gå klart fram og angis i Vann-Nett. Departementet vil sikre at dette gjennomføres etter godkjenningen og før planen blir rapportert til ESA. Departementet vil i samråd med Olje- og energidepartementet gi et eget oppdrag til direktoratene om dette.

Miljømål for naturlige vannforekomster

Vannforekomster som er preget av vannkraftutbygging skal ikke utpekes som SMVF dersom god tilstand allerede er oppnådd eller med rimelighet kan nås.

Det er angitt i vedlegg til godkjenningsdokumentene hvilke naturlige vannforekomster preget av vannkraftutbygging som kan nå god økologisk tilstand (GØT) gjennom tiltak som kan gi krafttap. De øvrige vannforekomstene som i planen er satt som naturlige vannforekomster, som er påvirket av vannkraft og som ikke med rimelighet kan nå GØT er per definisjon SMVF. Det kan finnes realistiske tiltak for å bedre miljøtilstanden også for disse, men miljømålet er da eventuelt satt som GØP eller lavere (mindre strenge miljømål - MSM). For bekkeinntak er det generelt ikke positiv nytte/kost ved å slippe vann. Disse gis derfor i hovedsak unntak fra miljømålet "god tilstand" etter vannforskriften § 10, og det settes mindre strenge miljømål.

Naturlige vannforekomster preget av vannkraftutbygging som ifølge Vann-Nett krever avbøtende tiltak som ikke gir tap i kraftproduksjon for å oppnå GØT er angitt i vedlegg til godkjenningsdokumentene. Der GØT ikke med rimelighet kan nås ved hjelp av foreslåtte konkrete, fysiske tiltak (for eksempel der det kun er foreslått administrative tiltak eller problemkartlegging), er vannforekomsten pr. definisjon ikke naturlig men sterkt modifisert.

Status for vannforekomster endret fra naturlig til SMVF må oppdateres i Vann-Nett før rapportering.

Antagelig er det mange naturlige vannforekomster på landsbasis som egentlig burde vært utpekt som SMVF. Tilsvarende kan det vise seg at vannforekomster er feilaktig utpekt som SMVF fordi det likevel finnes avbøtende tiltak som gjør at GØT med rimelighet kan nås. Mer kunnskap vil gi grunnlag for en mer korrekt vurdering av om en vannforekomst skal ha status som naturlig, eller bli utpekt som SMVF ved rullering av planen.

Magasinrestriksjoner

Når det gjelder miljømål for reguleringsmagasiner som krever magasinrestriksjoner som tiltak, har departementet på landsbasis ikke godkjent disse og setter miljømålet lik dagens tilstand. Magasinrestriksjoner vil i begrenset grad gi en målbar økologisk forbedring, og ønske om magasinrestriksjoner er i hovedsak begrunnet utfra brukerinteresser (for eksempel landskap/friluftsliv). Bruk av magasinrestriksjoner vil ha betydning for kraftproduksjon og reguleringsevne. Det vil også ha konsekvenser for muligheten til å oppnå miljømål på nedstrøms elvestrekning. I tillegg har magasinene ofte viktige funksjoner for flomdemping, forsyningssikkerhet og brukerinteresser. Disse hensynene er imidlertid vanskelig å vurdere opp mot økologiske forbedringer.

Departementet forutsetter på denne bakgrunn at eventuelle magasinrestriksjoner begrunnet av miljøhensyn vurderes av sektormyndigheten i de kommende revisjonene der alle vilkår som omfattes av vassdragskonsesjonene er gjenstand for revisjon. Øvrige tiltak i magasiner (eks. fiskeutsetting, biotopiltak) er for enkelte vannforekomster ansett som realistiske tiltak og lagt til grunn for godkjenning av miljømålene.

Prinsipper for bruk av tidsutsettelse

Forventet tidspunkt for måloppnåelse vil bero på flere faktorer. Det vil ta tid å utrede og saksbehandle aktuelle miljøtiltak. Forvaltningsloven stiller strenge krav til kunnskapsgrunnlag, medvirkning og adgang til å klage. Det vil også ta tid før tiltak er iverksatt fordi fysiske tiltak skal detaljplanlegges, dimensjoneres og bygges. Den økologiske responsen på tiltaket vil også ta noe tid. Av disse grunner kan det være behov for å bruke tidsutsettelse av måloppnåelse for flere vannforekomster.

Departementet har lagt følgende prinsipper til grunn for tidspunkt for måloppnåelse når det gjelder vannforekomster med miljømål som kan medføre krafttap:

Måloppnåelse 2021:

- Revisjonssaker der det er utarbeidet et revisjonsdokument.
- Innkallings- og omgjøringssaker der det er en påbegynt sak.

Måloppnåelse 2027:

- Revisjonssaker der det pr. i dag er fremmet krav om revisjon.
- Alle andre innkallings- og omgjøringssaker.

Måloppnåelse 2033:

- Framtidige revisjonssaker der det ennå ikke er fremmet krav.

Departementet har lagt følgende prinsipper til grunn for tidspunkt for måloppnåelse når det gjelder vannforekomster med miljømål som forutsetter andre typer tiltak:

Måloppnåelse 2021:

- Der tiltak kan pålegges i medhold av gjeldende standardvilkår, eller ved en revisjon der revisjonsdokument er utarbeidet, eller ved innkalling eller omgjøring der saken er påbegynt.

Måloppnåelse 2027:

- Alle andre tiltak, for eksempel de som ikke har hjemmel for pålegg etter standardvilkårene og som forutsetter enten revisjon, innkalling eller omgjøring, eller prosess for å innføre dagens naturforvaltningsvilkår eller andre effektive virkemidler, jf. Meld.St. 25 (2015-2016) og Meld.St. 14 (2015-2016).

Departementets endringer

Departementet har i vedlegg til godkjenningsdokumentene angitt de vannforekomster med miljømål som er godkjent som høyere enn dagens tilstand og som trenger nye tiltak for å oppfylle miljømålet. For øvrige vannforekomster preget av vannkraftproduksjon er måloppnåelsen ikke avhengig av nye tiltak, og miljømålet er lik dagens tilstand.

Sett i forhold til planene, reduserer godkjenningen antall vannforekomster med miljømål høyere enn dagens tilstand som forutsetter miljøforbedrende tiltak som kan påvirke vannkraftproduksjonen. Det er til dels svake begrunnelser og mangelfulle kost-nyttevurderinger i mange av planene. Kost-nyttevurdering er sentralt når det skal settes miljømål for SMVF. For de høyest prioriterte vassdragene i rapport 49:2013 (kategori 1.1 vassdrag) har direktoratene gjennomført en overordnet kost-nytte vurdering. De vannforekomstene som i tillegg blir godkjent med miljømål høyere enn dagens tilstand ligger etter departementets syn innenfor de nasjonale føringene. Siden kost-nytte vurderingene gjennomgående er dårligere dokumentert for disse vannforekomstene, må det forventes etterfølgende justeringer i miljømålene for neste planperiode og i forbindelse med sektormyndighetens behandling i den enkelte sak.

Godkjenningen reduserer også antall vannforekomster med miljømål høyere enn dagens tilstand som forutsetter andre tiltak som kan pålegges vannkraftsektoren, i hovedsak fordi miljømålene ikke er basert på konkrete avbøtende tiltak slik veiledningen tilsier.

Avstemming av tiltak og miljømål i Vann-Nett vil gjennomføres av sentrale fagmyndigheter før rapportering til ESA. Ved eventuelle feilføringer i Vann-Nett er det godkjenningsvedtaket som skal legges til grunn for oppfølgingen.

Vann-Nett vil oppdateres ut fra beskrivelsen av prinsippene for bruk av tidsutsettelse som beskrevet over før rapportering til ESA.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Kostnadene som følger av planene innen vannkraftsektoren er i form av tapt energiproduksjon, investeringskostnader ved ombygging og kostnader for andre tiltak. I planen til norsk-finsk vannregion inngår det ikke tiltak som gir tapt energiproduksjon. I sektormyndighetenes etterfølgende saksbehandling vil det bli gjort grundigere vurderinger av samlede fordeler og ulemper ved de enkelte tiltakene før endelig beslutning blir tatt. Det kan da vise seg at tiltak ikke er egnet eller har en for høy kostnad i forhold til nytten. Det er ved godkjenningen gjort endringer i planene for å begrense konsekvensene for vannkraftsektoren, blant annet som følge av manglende kost-nytte-vurdering.

e) Administrative konsekvenser

Av miljøtiltak som skal bekostes av vannkraftprodusentene kan det være aktuelt å pålegge tiltak etter standardvilkår i gitte konsesjoner eller lignede hjemmelsgrunnlag. Å gi pålegg med hjemmel i standardvilkårene vil medføre administrative konsekvenser for miljømyndighetene og vassdragsmyndigheten. Tiltak som medfører endringer i kraftproduksjon må pålegges ved en revisjon etter vassdragsreguleringsloven, en innkalling til konsesjonsbehandling etter reglene om innkalling i vannressursloven § 66 eller etter reglene om omgjøring i vannressursloven § 28. Dette vil medføre administrative konsekvenser for vassdragsmyndigheten ettersom gjennomføring av tiltak for å nå miljømålene vil kreve økt saksbehandlingskapasitet.

Det legges til grunn at en stor del av tiltakene uansett ville blitt gjennomført som del av den ordinære vannforvaltningen i Norge, uavhengig av vanndirektivet.

3.4. Akvakultur

a) Nasjonal politikk på området

Regjeringen mener at miljømessig bærekraft må benyttes som den viktigste forutsetningen for å regulere videre vekst i oppdrettsnæringen og vil følge opp i tråd med Stortingets behandling av Meld. St. 16 (2014-2015) *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett*.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

Det opplyses i planen at forurensning fra fiskeoppdrett er trukket fram som en hovedutfordring i rapporten om vesentlige vannforvaltningsspørsmål i Finnmark. Videre framgår det av planen at selv om lakseoppdrettsanlegg står for store utslipp av næringssalter og organiske partikler, er ingen vannforekomster i norsk-finsk vannregion satt i risiko knyttet til denne påvirkningen.

c) Departementets vurderinger og endringer

Generelt vil påvirkning fra akvakultur på miljøtilstanden i vannforekomstene kunne dreie seg om ulike utslipp til vannforekomsten, lakselus- og annen sykdomssmitte til vill laksefisk og negativ påvirkning fra rømt oppdrettsfisk på villfisk.

Påvirkninger fra akvakultur i form av lakselus og rømt fisk er ikke omfattet av grunnlagsanalysene for vannforvaltningsplanene for perioden 2016-2021, i påvente av et forbedret vitenskapelig fundert vurderingsgrunnlag som er under utarbeidelse. Det foregår et arbeid med å fastslå miljøtilstanden i vassdrag med anadrom fisk og et arbeid som skal lede fram til en tilfredsstillende påvirkningsangivelse samt gi grunnlag for å sette inn tiltak på de rette stedene. EFTAs overvåkingsorgan (ESA) uttrykker i brev av 6. oktober 2014 om oppfølging av de norske vannforvaltningsplanene en tydelig forventning om at biologiske påvirkninger fra lakselus og rømt oppdrettsfisk blir vurdert i grunnlagsanalysene til vannforvaltningsplanene for perioden 2016-2021. Videre forventes det at Norge lager en plan

for å forbedre disse analysene i neste vannforvaltningsplanperiode. Klima- og miljødepartementet arbeider for å få oppdatert kunnskapsgrunnlaget fram mot rapportering til ESA i 2018 med sikte på vannforvaltningsplanene for perioden 2022-2027.

Forurensing fra oppdrett håndteres i henhold til Miljøverndepartementets brev av 3. juli 2013 og 15. juli 2013.

Departementet foretar ingen endringer av planen på området.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget vil kunne medføre en del kostnader. Statens kostnader vil dekkes innenfor Klima- og miljødepartementets og Nærings- og fiskeridepartementets årlige budsjettammer.

De generelle økonomiske konsekvensene som følge av planen er nærmere behandlet i kapittel 4.

e) Administrative konsekvenser

Planen vil innebære administrative konsekvenser for miljømyndighetene og fiskerimyndighetene, som er ansvarlige myndigheter for oppdatering av kunnskapsgrunnlaget og utredning av tiltak når det gjelder akvakultur og er premissleverandør for fastsettelsen av miljømål.

3.5. Fremmede organismer

a) Nasjonal politikk på området

Aichimål 9 under FN-konvensjonen om biologisk mangfold slår fast at skadelige fremmede organismer og deres spredningsveier skal være identifisert og prioritert, at utvalgte organismer skal være kontrollert eller utryddet, og at tiltak for å forvalte spredningsveier for å hindre introduksjon og etablering skal være innført innen 2020. Det samme slår ett av delmålene under FNs bærekraftsmål fast.

Et helhetlig regelverk mot fremmede organismer (forskrift om fremmede organismer under naturmangfoldloven kapittel IV) trådte i kraft 1. januar 2016. Formålet med regelverket er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. I tillegg stiller ballastvannforskriften krav til håndtering av ballastvann. Det er også vedtatt en tverrsektoriell nasjonal strategi mot fremmede skadelige arter som inneholder mål, prinsipper, strategier og tiltak mot fremmede arter i alle relevante myndighetssektorer. Det er i tillegg utarbeidet, og vil utarbeides, flere handlingsplaner mot fremmede skadelige organismer. I stortingsmeldingen Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015-2016)) er det slått fast at Klima- og miljødepartementet i samråd med berørte departementer vil utarbeide en samlet, prioritert tiltaksplan for bekjempelse av skadelige fremmede organismer.

Kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*) er en art som faller inn under definisjonen av fremmed organisme i naturmangfoldloven, jf. naturmangfoldloven § 3e. I Artsdatabankens økologiske risikovurdering av fremmede arter er kongekrabbe vurdert til "svært høy risiko", jf. *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. For denne arten er det etablert et særskilt forvaltningsregime gjennom St. meld. nr. 40 (2006-2007) *Forvaltning av kongekrabbe* og Meld. St. 17 (2014-2015) *Evalueringsplan for kongekrabbe*. Det er fastsatt en målsetting om i størst mulig grad å begrense videre spredning av kongekrabbe i norske havområder vest for 26°Ø og samtidig legge til rette for næringsutvikling og sysselsetting i et kvoteregulert område øst for 26°Ø. Kongekrabbemeldingene legger med dette føringer på hvilke tiltak som kan foreslås både innenfor og utenfor det kommersielle fangstområdet. Her er det fiskerimyndighetene som har overordnet myndighet og ansvar.

Vedtatt forvaltningspolitikk for kongekrabbe medfører ikke behov for særskilt behandling av arten ved utvikling av kunnskapsgrunnlaget i vannforskriftssammenheng.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

Fremmede organismer, blant annet pukkellaks, ørekyt, hvitfinnet ferskvannsulke, lagesild og kongekrabbe, er en av hovedutfordringene i norsk-finsk vannregion.

Det er ikke gitt utsatt frist etter vannforskriften § 9 eller mindre strengt miljømål etter § 10 for vannforekomster i vannregionen på grunn av påvirkning fra fremmede organismer.

Planen og sammendraget av tiltaksprogrammet mangler en oppsummering av tiltak fordelt på sektorer og antall tiltak fordelt på de ulike tiltakstypene. I tiltaksprogrammet nevnes imidlertid flere tiltak mot fremmede organismer, blant annet ødeleggelse av gytegroper og hadere beskatning. Det er betydelige mangler i kunnskap om miljøtilstanden i vannforekomstene i norsk-finsk vannregion, og problemkartlegging er foreslått som tiltak for et stort antall vannforekomster, herunder overvåking og kartlegging av fremmede organismer.

I norsk-finsk vannregion er det ingen vannforekomster som er påvirket av *Gyrodactylus salaris*. I samarbeidsavtalen mellom Norge og Finland er det imidlertid enighet om å koordinere felles forebyggende tiltak for å hindre spredning av *Gyrodactylus salaris* til vannregionen.

I forbindelse med karakteriseringsarbeidet i vannregionen viste det seg å være uenighet mellom Fylkesmannen i Finnmark som miljømyndighet og Fiskeridirektoratet i spørsmålet om det foreligger risiko for at miljømålene for kystvannforekomstene ikke blir nådd i 2021 på grunn av påvirkning fra kongekrabbe. Spørsmålet om håndteringen av kongekrabbe i vannforvaltningsplanen er løftet til departementsnivå. På denne bakgrunn er vannforekomster der kongekrabbe er eneste påvirkning, oppgitt til å ha udefinert risiko. Disse utgjør de fleste (78,4 %) av kystvannforekomstene i vannregionen. Kongekrabbe er på bakgrunn av ovennevnte heller ikke omtalt i sammendraget av tiltaksprogrammet. For store deler av kystvannforekomstene er miljøtilstanden uklassifisert. Antallet vannforekomster i udefinert risiko er i samme størrelsesorden som antallet vannforekomster uten tilstandsklasse.

c) Departementets vurderinger og endringer

Departementet viser til at fremmede organismer er en av hovedutfordringene i norsk-finsk vannregion. Når fremmede organismer først har etablert seg er det svært vanskelig å bekjempe disse. Forebyggende tiltak er derfor viktig for å forhindre ytterligere spredning av fremmede organismer i vannregionen. I denne sammenheng viser departementet også til at det nå har kommet på plass mer effektive nasjonale virkemidler for å redusere spredningen av fremmede organismer, som det nevnte regelverket om fremmede organismer under naturmangfoldloven og allerede utarbeidede og kommende handlingsplaner mot blant annet fremmede fiskearter, stillehavsøsters og en oppdatert handlingsplan mot *Gyrodactylus salaris*. Det ventes også at krav om rensing av ballastvann under den internasjonale ballastvannkonvensjonen om kort tid vil bli innført. Rensekravet vil da tas inn i ballastvannforskriften.

Når det gjelder kongekrabbe, uttrykker EFTAs overvåkingsorgan (ESA) i brev av 6. oktober 2014 om oppfølging av de norske vannforvaltningsplanene en tydelig forventning om at biologiske påvirkninger fra bl.a. fremmede arter blir vurdert i grunnlagsanalysene til vannforvaltningsplanene for perioden 2016-2021. Videre forventes det at Norge lager en plan for å forbedre disse analysene i neste vannforvaltningsplanperiode.

Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har innenfor sine ansvarsområder ansvar for å utrede forslag til tiltak, samt utrede premissene for fastsettelse av miljømål, jf. vannforskriften § 22, annet ledd. Ifølge vannforskriften § 24 skal utarbeidelsen av miljømål ta utgangspunkt i gjennomførte karakteriseringer og analyser samt tiltaksvurderinger. Karakteriseringene og analysene skal skje i samsvar med vannforskriften § 15, og tiltaksvurderingene skal skje i samsvar med vannforskriften § 25. Det følger av miljømyndighetenes rolle og ansvar å ha oversikt over den samlede miljøsituasjonen og vurdere den samlede miljøtilstanden i en vannforekomst, jf. bl.a. Miljøverndepartementets brev av 15. juli 2013 om samarbeidet mellom miljømyndighetene og fiskerimyndighetene. Sektormyndighetene er ansvarlig for at relevante og vesentlige påvirkninger inkluderes i karakteriseringen etter vannforskriften, jf. Veileder 01:2011a Om karakterisering og analyse.

Klima- og miljødepartementet har hovedansvaret for å ivareta helheten i regjeringens miljøpolitikk. Naturmangfoldloven kapittel IV inneholder et generelt og helhetlig regelverk om fremmede organismer. Miljømyndighetene er med dette i all hovedsak ansvarlig myndighet for å hindre spredning av fremmede, skadelige arter. Som nevnt ovenfor, har imidlertid fiskerimyndighetene overordnet ansvar og myndighet når det gjelder tiltak knyttet til kongekrabbe i tråd med stortingsmeldingene om forvaltningen av kongekrabbe.

På denne bakgrunn legger departementet til grunn at det for fremmede arter med unntak av fremmede patogener, der Mattilsynet har ansvar for forebygging og smittespredning, er *miljømyndighetene* som skal ha ansvar for, i samsvar med vannforskriften:

- å vurdere miljøtilstanden i vannforekomstene,
- å sørge for at relevante og vesentlige påvirkninger knyttet til fremmede arter, inkludert kongekrabbe, inkluderes i karakteriseringen etter vannforskriften
- å vurdere miljøvirkninger.

Videre er det *fiskerimyndighetene* som har ansvar for å vurdere hvilke tiltak som er aktuelle overfor kongekrabbe innenfor og utenfor det kommersielle fangstområdet. Denne ansvarsfordelingen legges til grunn i det videre vannforvaltningsarbeidet i regionen. Departementet vil sørge for at de vannforekomstene som i dag er påvirket av kongekrabbe, så raskt som mulig vurderes og karakteriseres av miljømyndighetene i samsvar med de nevnte kravene i vannforskriften.

Kystvannforekomstene i norsk-finsk vannregion ligger i sin helhet øst for 26⁰Ø. Når det gjelder havområdene øst for 26⁰Ø, mener departementet det er betydelig usikkerhet om kongekrabbens innvirkning på måloppnåelse innen 2021. Departementet viser til Artsdatabankens økologiske risikovurdering. Videre viser departementet til Meld. St. 17 *Evaluerings av forvaltningen av kongekrabbe* (s. 8), der det framgår at kongekrabben påvirker bunnfauna i områder hvor arten er etablert. Det vises i meldingen til undersøkelser i Varangerfjorden som viser store endringer i mengde biomasse av bunnfauna og reduksjon i antall arter i bunnsamfunnene. Bunnfauna er et kvalitetselement ved vurdering av økologisk tilstand i kystvann etter vannforskriften.

Departementet mener at når karakteriseringen er utført, skal miljømålene i havområdene øst for 26⁰Ø settes lik dagens tilstand. Karakteriseringen vil med dette avgjøre om standard miljømål kan beholdes eller om det skal gjøres unntak i form av mindre strenge miljømål etter vannforskriften § 10. Departementet viser i denne sammenheng til at det i dette kvoteregulerte området skal legges til rette for næringsutvikling og sysselsetting knyttet til kongekrabbe, og at kongekrabbe her ikke skal bekjempes. Karakteriseringen som følge av kongekrabbe og eventuell bruk av unntak fra standard miljømål, vil ikke få betydning for annen nåværende eller for etablering av ny næringsvirksomhet verken utenfor eller innenfor det kvoteregulerte området. Karakteriseringen skal oppdateres med sikte på planperioden 2021-2027. Departementet gjør ingen endringer av miljømålene i planen for perioden 2016-2021.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Departementet viser til at forutsetningene for å utføre de økonomiske analysene ikke har vært tilstede i norsk-finsk vannregion. Det er derfor ikke mulig å anslå de totale økonomiske kostnadene som følge av foreslåtte miljømål og tiltak knyttet til fremmede organismer i vannregionen. Det er viktig at kostnader og effekten av tiltak i større grad oppgis av sektormyndighetene frem mot neste planperiode, slik at det blir mulig å estimere de samlede kostandene som følge av planen for neste planperiode. Tiltak mot fremmede skadelige organismer vil dekkes innenfor Klima- og miljødepartementets årlige budsjetttrammer. De generelle økonomiske konsekvensene som følge av planen er nærmere behandlet i kapittel 4.

e) Administrative konsekvenser

Planen vil innebære administrative konsekvenser for blant annet Miljødirektoratet, Mattilsynet og Fylkesmannen, som er ansvarlige myndigheter for gjennomføring av tiltak mot fremmede organismer.

3.6. Avløp

a) Nasjonal politikk på området

Utslipp fra avløpssektoren reguleres i hovedsak ved regelverk hjemlet i forurensningsloven og i Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, særlig forurensningsforskriftens del 4 og 4A. Det er hjemmel i regelverket for kostnadsdekning av nødvendige investeringer, drift, vedlikehold, kontroller osv.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

Avløp er anført som en av hovedutfordringene i regionen. Avløp har relativt liten påvirkning i dag, men er utpekt som en hovedutfordring i fremtiden. I både tiltaksprogrammet og forvaltningsplanen pekes det på et behov for en innsats for å utbedre gamle ledninger og planlegge for å håndtere eventuelle klimaendringer. Det fremgår av planen at flere kommuner i Finnmark har utdaterte hovedplaner for vann og avløp. Det er også behov for å utarbeide et forurensningsregnskap som kan brukes i samarbeid med Finland om felles tiltak i de grensekryssende vassdragene. I tiltaksprogrammet forslås nye virkemidler på avløpsområdet. Dette gjelder forslag om å etablere en støtteordning for kommuner som får uforholdsmessige kostnader knyttet til kommunale renseanlegg direkte utløst av vannforskriften. Det forslås også å etablere støtte- og sertifiseringsordninger for private avløpsanlegg i spredt bebyggelse.

c) Departementets vurderinger og endringer

Departementets vurdering er at det i hovedsak finnes tilstrekkelige virkemidler på avløpsområdet til at mål vil kunne oppnås.

På denne bakgrunn foretar departementet ingen endringer i regionalt vedtatt plan på dette området.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere samlede kostnader som følge av planen.

e) Administrative konsekvenser

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere administrative konsekvenser for de ansvarlige myndighetene.

3.7. Forurensning for øvrig (fra industri, forurensede sedimenter mv.)

a) Nasjonal politikk på området

Forurensning fra industri m.v. reguleres i all hovedsak etter forurensningsloven, mens innhold av miljø- og helseskadelige stoffer i produkter i hovedsak reguleres etter produktkontrollloven.

Utslipp fra forurenset grunn og forurensede sedimenter følger i hovedsak forurenser-betaler prinsippet, med pålegg rettet mot eier eller forurenser om kartlegging, overvåking, opprydding m.v. etter forurensningsloven. Det gis også noe statlig støtte til prioriterte områder etter nærmere kriterier. Arbeidet med forurensede sedimenter følger hovedprioriteringene i en handlingsplan for forurensede sedimenter fra 2006. Arbeidet er langsiktig.

Det er et eget nasjonalt mål at utslipp og bruk av miljøgifter kontinuerlig skal reduseres i den hensikt å stanse utslippene innen 2020. De prioriterte miljøgiftene som omfattes av 2020-målet - prioritetslisten - omfatter nå drøyt 30 stoffer eller stoffgrupper. Arbeidet på dette feltet følger handlingsplanen fra 2015.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

Forurenset sjøbunn, særlig i havner, er blant utfordringene i regionen. Flere vannforekomster i norsk-finsk vannregion har fått utsatt frist grunnet forurenset sjøbunn, jf. også i forvaltningsplanen for Finnmark.

For forurensning til vann og til luft fra smelteverksindustrien på russisk side av grensen, se omtale under pkt 3.8 nedenfor om langtransportert luftforurensning mv.

c) Departementets vurderinger og endringer

Det er behov for ytterligere kunnskap, vurdering av viktigste påvirkningskilder, nytte-/kostnadsanalyser av tiltak, vurdering av tiltaksbehov og ev. nye virkemidler til neste rullering av planen.

Departementet foretar ingen endringer av planen på området.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere samlede kostnader som følge av planen.

e) Administrative konsekvenser

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere administrative konsekvenser for de ansvarlige myndighetene.

3.8. Langtransportert luftforurensning/sur nedbør/kalking

a) Nasjonal politikk på området

Det er en del av det nasjonale målet om at forurensning ikke skal skade helse og miljø, at helse og miljø ikke skal ta skade av langtransportert luftforurensning fra SO₂, NO_x, VOC, ammoniakk eller partikler.

b) Vedtatte miljømål og foreslåtte tiltak i regionen

Langtransportert forurensning fra metallurgisk industri i Russland er angitt som en av hovedutfordringene i vannregionen. For en rekke innsjøer og elver i Pasvik er miljømåloppnåelse innen 2021 ikke realistisk. Det framgår av planen at det ikke er utredet tiltak for disse påvirkningene, fordi det her vil kreves politiske løsninger på nasjonalt nivå.

Det etterspørres statlige midler for å finansiere overvåking av påvirkning fra utslipp med opprinnelse utenfor Norges grenser. Vannforekomstene som er påvirket av grensekryssende forurensning foreslås for overvåking i det regionale overvåkingsprogrammet.

c) Departementets vurderinger og endringer

Departementet viser til at planen godkjennes med vannforskriftens generelle miljømål om ikke annet er angitt. Det framgår av planen at en rekke vannforekomster i Pasvik vannområde har fått utsatt frist for miljømåloppnåelse grunnet langtransportert forurensning fra Russland. I planen vurderes det at det er behov for statlig bilateral kontakt for å arbeide videre med denne påvirkningen.

For vannforekomstene som har fått utsatt frist som følge av langtransportert forurensning fra Russland er det ikke oppgitt hvilken bestemmelse som kommer til anvendelse. Tidsplan for når miljømålene vil oppnås er oppgitt, men det mangler en oversikt over tiltak som er nødvendige for å nå miljømålene for naturlige vannforekomster.

Generelt mener departementet at det kan være nødvendig å gi utsatt frist på grunn av at vannforekomster er utsatt for langtransportert forurensning. Departementet har ingen merknader til at utsatt frist er blitt benyttet for de aktuelle vannforekomstene i Pasvik vannområde.

Departementet foretar ingen endringer av planen på området.

d) Overordnet estimat over samlede kostnader som følger av planen

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere samlede kostnader som følge av planen.

e) Administrative konsekvenser

Det er foreløpig lite grunnlag for å vurdere de samlede administrative konsekvensene ved planen.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forvaltningsplanen skal inneholde et sammendrag av den økonomiske analysen av vannbruk som er påkrevd i vannforskriften § 15, jf. vedlegg III, og skal blant annet inneholde en vurdering av den mest kostnadseffektive kombinasjonen av tiltak som skal inngå i overslag over potensielle kostnader i tiltaksprogrammet, jf. vannforskriften § 25.

Forbedringene fra forrige planperiode ("pilotfasen") har vært mindre enn forventet, og grunnlaget for å utføre de økonomiske analysene har ikke vært tilstede. Dette skyldes delvis manglende nasjonal veiledning og verktøy på området, men også at myndighetene innenfor en del sektorer ikke har oppgitt kostnader ved og effekten av tiltak. Nasjonale retningslinjer er i varierende grad fulgt opp av de ulike vannregionene. EU-kommisjonen har påpekt at dette generelt er dårlig beskrevet også i planene i medlemsstatene.

Vurderingene av kostnader som er gjort i planen er ikke fullstendige. Kostnader er vurdert for omtrent 25 % av tiltakene, men det er ikke videre utdypet i planen hvilke summer dette tilsvarer. Mer informasjon er tilgjengelig i tiltaksprogrammet, der det fremkommer at kostnadene for andelen av de foreslåtte tiltakene som er kostandsvurdert beløper seg til mellom 14-15 millioner kr. Omtrent 16 % av problemkartleggingen er vurdert til å koste 7,6 millioner kr. Kostnadene som er anslått er i liten grad kvalitetssikret og kan være heftet med usikkerhet.

Det foreligger ikke en vurdering av kostnadseffektiviteten av de foreslåtte tiltakene. En vurdering av fordelingsvirkninger mellom sektorer fremkommer heller ikke av planen. Siden kostnader ikke er spilt inn av alle sektorene, lar det seg ikke gjøre å vurdere de samlede økonomiske og administrative konsekvensene ved planen.

I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om eventuell tiltaksgjennomføring blir tatt. Det kan da vise seg at alternative tiltak er bedre egnet for å oppnå miljømålet. Det kan også vise seg at tiltak ikke er egnet eller har en for høy samfunnsmessig kostnad i forhold til samfunnsmessig nytte til å bli gjennomført. Mangelfulle kostnadsvurderinger i de regionale planene tilsier at det i ettertid, i den senere sektorvise oppfølgingen, også kan vise seg at flere av de foreslåtte tiltakene ikke er egnet for å oppnå miljømålet.

Videre vil en stor del av tiltakene uansett bli gjennomført som del av den ordinære vannforvaltningen i Norge, uavhengig av vanndirektivet. Slike tiltak må ses som del av den ordinære forvaltningen og det vil ikke være riktig å vurdere disse kostandene som om de alene utløses av vannforvaltningsplanen.

Forslag til tiltak ut over det som er fastsatt i eller i medhold av gjeldene lover og forskrifter, samt vannregionenes angivelse av manglende virkemidler, er viktig innspill til sektormyndighetenes videre prioriteringer og beslutninger om tiltak i planperioden. Som nevnt medfører imidlertid ikke planene absolutte forpliktelser av rettslig art og sektormyndighetene er ikke forpliktet til å gjennomføre de samme tiltakene som står i tiltaksprogrammene.

Planen foreslår en rekke tiltak der det er meldt behov for statlig finansiering. Prioritering og eventuell tildeling av ressurser blir vurdert gjennom de årlige budsjettprosessene. Dette må sees i sammenheng med de respektive sektormyndighetenes saksbehandling og endelige beslutning om tiltak.

Vedtak

I medhold av plan- og bygningsloven § 8-4 jf. vannforskriften § 29 godkjenner Klima- og miljødepartementet, i samsvar med endringene i vedlegg 1-2, regional plan for vannforvaltning i norsk-finsk vannregion for planperioden 2016-2021 som er vedtatt av fylkestinget.

Med hilsen

Vidar Helgesen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Adresseliste

Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset	9815	VADSØ
------------------------	-------------	------	-------

Kopi til:

Fylkesmennene

Akershus fylkeskommune	Postboks 1200		0107	OSLO
------------------------	---------------	--	------	------

Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788	4809	ARENDAL	
	Stoa			

Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788	4809	ARENDAL	
	Stoa			

Buskerud fylkeskommune	Fylkeshuset	3020	DRAMMEN	
Direktoratet for	Postboks 3021	7441	TRONDHEIM	
mineralforvaltning med	Lade			

Bergmesteren for Svalbard				
Finansdepartementet	Postboks 8008	0030	OSLO	
	Dep			

Fiskeridirektoratet	Postboks 185	5804	BERGEN	
	Sentrum			

Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN	
-------------------------	---------------	------	---------	--

Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ	
-------------------------	-------------	------	-------	--

Fylkesmannen i Hedmark	Postboks	2306	HAMAR	
	4034, Statens			
	Hus			

Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN	
--------------------------	---------------	------	--------	--

Fylkesmannen i Møre og	Fylkeshuset	6404	MOLDE	
Romsdal				

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ	
-------------------------	--------------	------	------	--

Fylkesmannen i Nord-	Postboks 2600	7734	STEINKJER	
Trøndelag				

Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER	
------------------------	--------------	------	-------------	--

Fylkesmannen i Oslo og	Postboks 8111	0032	OSLO	
------------------------	---------------	------	------	--

Akershus	Dep			
----------	-----	--	--	--

Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59,	4001	STAVANGER	
	Statens Hus			

Fylkesmannen i Sogn og	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER	
Fjordane				

Fylkesmannen i Sør-	Postboks 4710	7468	TRONDHEIM	
Trøndelag	Sluppen			

Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN	
-------------------------	---------------	------	-------	--

Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ	
----------------------	---------------	------	--------	--

Kopi til:

Fylkesmennene				
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200			0107 OSLO
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788	4809	ARENDAL	
	Stoa			
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG	
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS	
Havforskningsinstituttet	Postboks 1870	5817	BERGEN	
	Nordnes			
Hedmark fylkeskommune	Fylkeshuset	2325	HAMAR	
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011	0030	OSLO	
	Dep			
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN	
Jernbaneverket	Postboks 4350	2308	HAMAR	
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112	0030	OSLO	
	Dep			
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378	0114	OSLO	
	Vika			
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND	
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007	0030	OSLO	
	Dep			
Landbruksdirektoratet	Postboks 8140	0033	OSLO	
	Dep			
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL	
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM	
	Sluppen			
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE	
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ	
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Fylkets Hus	7735	STEINKJER	
Norges geologiske undersøkelse	Postboks 6315	7491	TRONDHEIM	
	Sluppen			
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091	0301	OSLO	
	Majorstua			
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090	0030	OSLO	
	Dep			
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148	0033	OSLO	
	Dep			
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	LILLEHAMMER	
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER	
	Sentrum			
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010	0030	OSLO	
	Dep			

Kopi til:

Fylkesmennene				
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200			0107 OSLO
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788	4809	ARENDAL	
	Stoa			
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Askedalen 2	6863	LEIKANGER	
Vegdirektoratet Statens vegvesen	Postboks 8142	0033	OSLO	
	Dep			
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350	7004	TRONDHEIM	
	Sluppen			
Telemark fylkeskommune	Fylkeshuset	3706	SKIEN	
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ	
Vest-Agder fylkeskommune	Serviceboks 517	4605	KRISTIANSAND S	
Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103	TØNSBERG	
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG	

Vedlegg 1 – endringer på samferdselsområdet

Departementet har i listen nedenfor angitt de vannforekomster som er negativt påvirket av samferdselssektoren og som ved dette vedtak gis utsatt frist for måloppnåelse til 2027 etter vannforskriften § 9 bokstav a.

Vannforekomst ID	Vannforekomst-navn	Naturlig kSMVF/ SMVF	Påvirknings-type	Påvirknings-grad	Økologisk tilstand /potensial	Økologisk miljømål 2021	Forslag til Tiltak
042300003 0-1-C	Berlevåg indre havn	Naturlig	Moloer	Stor grad	Moderat tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042300003 0-1-C	Berlevåg indre havn	Naturlig	Havneanlegg	Stor grad	Moderat tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042403050 0-5-C	Bøkfjorden -midtre	Naturlig	Mudring	Ukjent grad	Svært dårlig tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042403050 0-5-C	Bøkfjorden -midtre	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Svært dårlig tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042300003 0-10-C	Berlevåg ytre havn	Naturlig	Moloer	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042300003 0-10-C	Berlevåg ytre havn	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042402010 0-10-C	Bugøynes havn	Naturlig	Mudring	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042402010 0-10-C	Bugøynes havn	Naturlig	Moloer	Stor grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042402010 0-10-C	Bugøynes havn	Naturlig	Havneanlegg	Stor grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042403070 0-1-C	Bøkfjorden -indre	Naturlig	Moloer	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042403070 0-1-C	Bøkfjorden -indre	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042402070 0-C	Jarfjorden	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042301160 2-C	Leirpollen	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042403070 0-2-C	Prestøya industriområde	Naturlig	Moloer	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042403070 0-2-C	Prestøya industriområde	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042301080 0-C	Ramsbergvika	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042301150 0-C	Smalfjorden	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
042301030 0-2-C	Tanafjorden-indre	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging

042301130 0-C	Vestertana	Naturlig	Havneanlegg	Ukjent grad	Udefinert tilstand	God tilstand	Problemkartlegging
------------------	------------	----------	-------------	----------------	-----------------------	-----------------	--------------------

Vedlegg 2 – endringer på vannkraftområdet

Departementet har i vedlegg 2 nedenfor angitt de vannforekomster med miljømål som ved dette vedtak er godkjent som høyere enn dagens tilstand og som kan medføre andre typer tiltak som kan pålegges vannkraftsektoren enn de som kan medføre tap av kraftproduksjon for å oppfylle miljømålet (i norsk-finsk vannregion er det ingen vannforekomster med miljømål som ved dette vedtak er godkjent som høyere enn dagens tilstand og som trenger nye tiltak som kan medføre tap av kraftproduksjon). Listen angir også godkjent bruk av tidsutsettelse. For øvrige vannforekomster preget av vannkraftproduksjon er måloppnåelsen ikke avhengig av nye tiltak og miljømålet endres ved dette vedtak til dagens tilstand.

Vedlegg 2 - vannforekomster med miljømål som kan medføre andre typer tiltak som kan pålegges vannkraftsektoren enn de som kan medføre krafttap:

Vannforekomst ID	Vannforekomstnavn	Naturlig /SMVF	Økologisk tilstand/potensial	Miljømål
234-317-R	Julelva/Juovlajohka fra munning til Basávžžejohka	Naturlig	MØT	GØT
246-147-R	Pasvikelva - Kobbfoss	SMVF	MØP	GØP
246-2444-L	Pasvikelva - Skrukkebukta	SMVF	MØP	GØP

SMVF: sterkt modifisert vannforekomst **GØT:** god økologisk tilstand **GØP:** godt økologisk potensial

MØT: moderat økologisk tilstand **MØP:** moderat økologisk potensial **DØT:** dårlig økologisk tilstand

DØP: dårlig økologisk potensial **SDØT:** svært dårlig økologisk tilstand **SDØP:** svært dårlig økologisk potensial